

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Mester Csaba (címe) ügyvéd által képviselt (I.r. felperes neve, címe) I. rendű és (II.r. felperes neve, címe) II. rendű felpereseknek az Oppenheim és Társai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Kiss M. Tibor ügyvéd) által képviselt (I.r. alperes neve, címe) I. rendű, (II.r. alperes neve, címe) II. rendű, (III.r. alperes neve, címe) III. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 13. napján kelt 33.P.24.053/2006/49. számú ítélete ellen a felperesek részéről 50. és 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek 120.000 (százhúszezer) forint fellebbezési költséget.

A le nem rótt 900.000-900.000 (kilencszázezer-kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket a felperesek személyes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek a június 16-án megjelent „...” című írás vonatkozásában kérték a cikkbeli tényállítások miatt jóhírnevük, valamint képmás védelméhez fűződő személyiségi joguk és kegyeleti joguk megsértésének megállapítását, az alperesek jogsértő magatartástól való eltiltását, magánlevélben történő elégtételadásra és személyenként 15 millió forint nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére való kötelezését.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését indítványozta a felperesek által tett joglemondó nyilatkozatra tekintettel.

Az I. rendű alperes - másodlagosan - II. és III. rendű alperessel egyezően a kereset elutasítását kérték, mert szerintük olyan véleménynyilvánítás került közzétételre, ami személyhez fűződő jogsértést nem alapoz meg.

A II. rendű alperes, mint a kiadóval munkaviszonyban álló főszerkesztő hivatkozott arra is, hogy a cikk megírásában nem működött közre, a fényképek közléséről pedig a képszerkesztő a fotóssal egyeztetve döntött. A III. rendű alperes - az I. rendű alperessel tartós megbízási jogviszonyban álló személyként - előadta, hogy a megjelent kifejezések, kijelentések a felperesektől vagy egyéb olyan személyektől származtak, akikkel a riport készítése során beszélgetett.

A széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I., II. és III. rendű alperesek megsértették az I. és II. rendű felperesek jóhírnevét, amikor az I. rendű alperes által kiadott június 16. napján megjelent számának „Egyedül az iskolában volt boldog” című írásában valótlanul állították az alábbiakat a felperesek meghalt gyermekéről:

„Egyedül az iskolában volt boldog.”

„...nem sok boldogság jutott neki.”

„...az iskola volt az igazi otthona.”

„...otthon sem volt jó neki.”

„Ingyenes étkeztetésben részesült, mert a szülei nem tudnak fizetni.”

„Lehet, hogy kíméletlenek ezek a szavak, de ... ilyen tragikusan szabadulhatott csak meg mindattól, amiből aligha lett volna esélye kitörni.”

Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül a felpereseknek írt magánlevélben a fenti jogsértések és az okozott sérelem miatt fejezzék ki sajnálkozásukat.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és megállapította, hogy a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt 900.000-900.000 forint illetéket az állam viseli.

Kötelezte az I-II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az alpereseknek 15 napon belül 120.000 forint perköltséget.

Az ítélet indokolásában elsődlegesen az I. rendű alperes permegszüntetési kérelme, illetve a II-III. rendű alperesek által előterjesztett eljárási kifogások vonatkozásában fejtette ki álláspontját.

Az I. rendű alperes szerint a felperesi joglemondó nyilatkozatok a Pp. 160. § (1) bekezdése szerinti elállásnak minősülnek. Az elsőfokú bíróság a Pp. 160. § (1) és a 157. § e.) pontjában foglaltakat ismertetve megállapította, hogy a joglemondó nyilatkozatokban a felperesek a megjelent cikkel kapcsolatban mindenféle anyagi igényükről lemondtak, azonban ezek nem tekinthetők perbeli nyilatkozatoknak. A bíróság a Pp. 3. § (2) bekezdése szerint olyan kérdésekben, amelyekre vonatkozóan a felek nem terjesztettek elő keresetet vagy ellenkérelmet, vagy bármilyen más kérelmet, nem dönthet. Ezek a felperesi nyilatkozatok nem

tekinthetők elállási kérelemnek, és tartalmukban sem értékelhetők pertől való elállásnak, ezért az I. rendű alperes indítványa nem megalapozott.

A lakóhellyel kapcsolatos kifogások tekintetében ismertette a Pp. 124. §-át, valamint a 121. § (1) bekezdését, majd kifejtette, hogy a feleket úgy kell megjelölni, hogy az azonosításra alkalmasak legyenek. A II. és III. rendű alperesek idézését a meghatalmazottak átvették, érdemi ellenkérelmet terjesztettek elő, és a tárgyaláson is megjelentek. Megállapítható tehát a keresetlevél szabályszerű kézbesítése, az, hogy az alperesek a keresetlevél tartalmával tisztában voltak és a már folyamatban levő perben a keresetlevél kézbesítése, illetőleg a perindítás hatályainak beállta után az alperesek lakcím vizsgálatát az elsőfokú bíróság szükségtelennek tartotta, további intézkedésre nem látott okot.

A kereseti kérelmek érdemi vizsgálata során elsődlegesen abban foglalt állást, hogy a felperesek által kifogásolt újságcikkbeli állítások tényállításoknak minősülnek-e és valótlan tartalmuk miatt a felperesek jóhírnevét vagy a meghalt személy emlékét sértik-e, vagy véleménynyilvánításuk túllépte-e az Alkotmány biztosította véleménynyilvánítás szabadságának korlátait.

Az elsőfokú bíróság szerint tényállításnak minősül az, hogy rövid életét tragédia és szegénység árnyékolta be, hogy egyedül az iskolában volt boldog, hogy nem sok boldogság jutott neki, hogy nagy szegénységben nevelkedett és az iskola volt az igazi otthona, mert a családban elharapódzott az italozás, a családi pótlékból meg abból a kevésből éltek, amit az asszony - a II. rendű felperes - keresett ... egy szerszámgépgyárban. Tényállítás az is hogy, ingyenes étkeztetésben részesült, mert a szülei nem tudtak fizetni.

Az pedig alperesi véleménynyilvánításnak tekintendő, hogy ... csak ilyen tragikusan szabadulhatott meg attól, amiből aligha lett volna esélye kitörni.

A Ptk. 75. § (1) bekezdését, valamint a 78 § (1)-(2) bekezdését ismertetve általánosságban rögzítette, hogy mi minősül jóhírnév sérelmének, hogyan valósul meg a hírnévrontás, illetve hogy az értékítélet, a való tényekből levont következtetés mikor tekintendő jogsértőnek.

Kiemelte, objektíve valótlan tényállítást kifejező közlés csak akkor eredményez jogsértést, ha alkalmas arra, hogy az érintett társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolja. Hivatkozott a Pp. 164. § (1) bekezdésére, arra, hogy az alpereseknek azt kellett igazolniuk, hogy a gyermek életéről közöltek megfelelnek a valóságnak.

A bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk vallomásaiban előadottaknak a Pp. 206. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 3. § (5) bekezdése alapján történő mérlegelésével arra az álláspontra jutott, hogy valóban bizonyult a meghalt kisfiú és családjának szegénysége, hiszen négyen éltek a 37 m²-es lakásban, ahol nincs fürdőszoba, nem volt a lakásban WC és a két szülő összesen 80.000-100.000 forint jövedelemből tartotta el a két gyermeket, ebből vásároltak élelmiszert, fűtőanyagot, illetve ebből fedezték a gyermekek iskoláztatását. A felperesek tehát szerény anyagiakkal rendelkező, szorult helyzetben levő személyek, akiknek az egy személyre jutó jövedelme nem haladta meg a 20.000-25.000 forintot, ezért a cikk szegénységgel kapcsolatos tényállításai valós tartalmúak, ezáltal a felperesek személyhez fűződő jogát, jóhírnevét az alperesek nem sértették.

Vizsgálta az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes italozó életmódjára vonatkozó közlések valóságtartalmát. A tanúk elmondták, hogy az I. rendű felperesnek a faluban rossz a megítélése, barátjával italozik, zugkimérésbe jár, életmódja miatt nem tudtak munkát sem adni neki.

Tartozása van a helyi kocsmában is, azonban „fröccsözése” nem minősül alkoholizmusnak. A III. rendű alperes is arról számolt be, hogy a cikk megjelenése előtt és azt követően is ittas állapotúnak látta az I. rendű felperest.

Mindezen körülményeket mérlegelve az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy nem állított valótlanúságot a cikk akkor, amikor azt írta, hogy a családban elharapódzott az italozás. Nyilvánvaló, az alkoholizmussal kapcsolatos értékítélete a tanúknak eltérő, ennek értékelése azonban nem lehet a bíróság feladata.

A cikk egyéb tényállításai körében kifejtette, hogy egyrészt az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, másrészt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a meghalt kisfiú kedves, jókedélyű, mosolygós, okos, értelmes, vidám gyerek volt. Semmilyen körülmény nem utalt arra, hogy az életét boldogtalanságban töltötte volna. Bizonyítatlan az is, hogy egyedül csak az iskolában lett volna boldog, hogy az iskola lett volna az igazi otthona, illetve, hogy otthon ne érezte volna jól magát. Nem bizonyított az sem, hogy életében nem sok boldogság jutott neki.

Kiemelte, hogy a szegénység és a boldogtalanság nem szinonim fogalmak, így megalapozatlan az az alperesi következtetés, hogy szegénységben ne lehetne boldog bárki is. E körben figyelemmel volt a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásában rögzítettekre és a cikk teljes szövegösszefüggéseit vizsgálva megállapította, hogy az alperesi lap valótlanul közölte, hogy a felperesek gyermeke csak az iskolában volt boldog, az volt egyetlen otthona. Ezek olyan kategorikusan és tényként megfogalmazott és alá nem támasztott állítások, amelyek sértik a felperesek személyhez fűződő jogait, de nem sértik a meghalt gyermek személyiségi jogát, mert rá nézve sértő tartalmat nem hordoznak.

Az 1952. évi IV. törvény 70. §-át, 71. § (1) bekezdését, valamint a 75. § (1) bekezdését ismertetve rögzítette, hogy nem merült fel adat arra, hogy a felperesek a szülői felügyeletből eredő kötelezettségeiknek nem tettek volna eleget, hogy a gondozásukra bízott gyermek bármiben hiányt szenvedett volna, bármilyen erkölcsi, anyagi vagy egyéb hátrányban érte volna. Ezzel szemben az megállapítható volt, hogy a gyermeket mosolygós, életvidám, az iskolában megfelelően teljesítő, rendezett, tiszta kisfiúnak tartották, akinek erkölcsi, értelmi vagy egyéb fejlődésével kapcsolatos anomáliák, problémák nem merültek fel, ezért sérti a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az az alperesi állítás, miszerint ... ingyenes étkeztetésben azért részesült, mert szülei nem tudtak fizetni. Az tény, hogy ingyenes iskolai étkeztetést kapott, de nem azért, mert szülei nem tudták annak költségeit megfizetni, így ezzel, a tények hamis színben való feltüntetése valósult meg.

A felperesek által kifogásolt és a cikk utolsó részében közölt véleménynyilvánítás az elsőfokú bíróság megítélése szerint szintén jogsértő. Az újságíró e körben annak a véleményének adott hangot, miszerint ... számára a halál megváltás volt, mert máshogyan nem szabadulhatott volna meg a szegénységtől, sem az alkoholista nevelőapjától, sem pedig attól a boldogtalanságtól, aminek okozói a szülei voltak. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése, az Alkotmánybíróság 30/1992.(V. 26.) számú és a 36/1994. számú határozatának és indokolásának ismertetését követően kifejtette, hogy annak hangoztatása, hogy egy hétéves kislány számára a családi körülményekből történő kitöréshez nem vezet más út, mint a halál, az egész családot érintő, főként a szülőket sértő, bántó, lealacsonyító, az emberi értékekkel szembenálló véleménynyilvánítás, amely mindenképpen alapot ad a jóhírnév megsértésének a megállapítására, ugyanakkor a kegyeleti jogokat nem sért.

A Ptk. 84. § (1) bekezdésének c) pontja alapján kötelezte az alpereseket, hogy a felperesek által megkívánt módon - magánlevélben - adjanak elégtételt a jogsértésért.

Nem tartotta alaposnak azonban a jogsértéstől való eltiltás iránti keresetet, mert az alperesek részéről nyilvánvalóan egyedi tudósításról van szó, a megismétlődés nem valószínűsíthető.

Ezt követően ismertetve a Ptk. 85. § (1) és (3) bekezdését rögzítette, hogy a kislányról készült kép felhasználása körében azt kétséget kizáróan megállapítani nem lehetett, hogy az I. rendű felperes a kép elkészítéséhez, illetőleg nyilvánosságra hozatalához hozzájárulását megadta-e. A felvétel elkészítéséhez a szülők, mint törvényes képviselők hozzájárulására nem volt szükség, ezért csak azt kellett vizsgálni, hogy a kép megjelenése a felperesek kegyeleti jogát sértette-e. A fotó közzéadása az azzal együtt megjelent cikkel összefüggésben sem sérthette a felperesek kegyeleti jogát, sem a fotó, sem a gyermek ábrázolása, sem a cikk tartalma nem volt sértő, a kislányról semmifajta bántó, lealacsonyító közlés nem került nyilvánosságra, ezért az elsőfokú bíróság a felperesek kegyeleti jog megsértésének megállapítására irányuló keresetét, mint megalapozatlant elutasította.

A kártérítés iránti igény tekintetében kifejtette, hogy a felperesek nem vitatták, hogy 2006. október 4-én joglemondó nyilatkozatot írtak alá és 300.000 forintot vettek át lakóhelyükön a III. rendű alperestől, illetve a fotóriportertől.

Keresetükben a nyilatkozatok érvénytelenségére, elsődlegesen annak uzsorás jellegére, másodlagosan jogszabály-ellenességére hivatkoztak.

Az elsőfokú bíróság ismertetve a Ptk. 202. §-át, a Ptk. 199. §-át, valamint a Pp. 164. § (1) bekezdését, majd tényként állapította meg, hogy a felperesek szorult helyzetben voltak, egyrészt gyermekük halála okán lelkiileg, másrészt anyagilag, azonban a felperesek az I. rendű alperessel a Ptk. 240. § (3) bekezdésében szabályozott egyezségeket kötötték meg, amikor a kár jogalapja és mértéke vitás, illetőleg bizonytalan volt.

Írásbeli megállapodásuk tartalma és formája megfelelt a Ptk-ban szabályozott egyezségnek, s mivel azt kétséget kizáróan nem lehetett megállapítani, hogy ennek a helyzetnek a kihasználásával az alperesek feltűnően aránytalan előnyt kötöttek ki,

illetve, hogy az I. rendű alperes olyan előnyhöz jutott, amely nem illette meg, ezért megalapozatlan az erre vonatkozó felperesi hivatkozás.

A joglemondó nyilatkozat semmissége tekintetében ismertette a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdését, a Ptk. 5. § (1) és (2) bekezdését, a Ptk. 200. § rendelkezéseit, majd kifejtette, hogy a felperesek állították, hogy az alperesek eljárása nem felelt meg a tisztesség követelményének és a kölcsönös együttműködési kötelezettségnek, mert szerény képességüket és kiszolgáltatott helyzetüket kihasználva jogi képviselőjük bevonása nélkül kötötték az egyezséget. Ezt azonban a felperesek nem bizonyították.

Egyébként a felpereseket senki és semmi nem zárta el attól, hogy az akkor már meghatalmazott jogi képviselőjüket egyezségkötési szándékaikról értesítsék, tanácsát kikérjék.

Harmadlagosan a felperesek a joglemondó nyilatkozatot megtévesztés jogcímén is támadták, azonban azt maguk sem állították, hogy akár az I. rendű alperes, akár a III. rendű alperes, illetőleg ... őket megtévesztette vagy fenyegette volna. Ezen körülményeket csak a keresetlevélben állították, személyes nyilatkozataik során ilyen körülményekre nem utaltak, bizonyítási indítványt e körben nem terjesztettek elő.

Mindezeket értékelve az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a joglemondó nyilatkozat, illetőleg a felek által kötött egyezség nem érvénytelen, az nem tekinthető uzsorásnak, nem ütközik jogszabályba, illetőleg a felpereseket tévesztették meg, szorult helyzetüket nem használták ki, fenyegetett helyzet nem állt fenn. Az pedig nem róható az I. rendű alperes terhére, hogy a nyilatkozatot állítólag aláírás előtt a felperesek nem olvasták el, s úgy mondtak le minden egyéb anyagi követelésükről.

A sérelmezett írás megjelenésekor a II. és III. rendű alperesek az I. rendű alperessel munkaviszonyban, illetőleg tartós megbízási jogviszonyban álltak, s mivel a felperesek az I. rendű alperessel szembeni igényükről lemondtak, ezért a Ptk. 348. § (1) bekezdésére, a 350. § (2) bekezdésére is figyelemmel a II-III. rendű alperesek vonatkozásában is megalapozatlan kárigényük.

A perköltség viseléséről a felperesek személyes költségmentességét is figyelembe véve a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Álláspontjuk szerint a gyermekről közölt kép és a képpel együtt megjelentetett cikk együttesen alkalmas a kisfiú kegyeleti jogának megsértésére, hiszen a cikk alapján az olvasóban az fogalmazódik meg, hogy ... boldogtalan gyermek volt, aki számára a halál megváltást jelentett, mert csak így szabadulhatott meg alkoholista nevelőapjától, a szegénységtől és attól a boldogtalanságtól, amit szülei okoztak. Ehhez az eltorzított, a valóságnak meg nem felelő képhez az olvasó fényképes illusztrációt is kapott, így ... az olvasó előtt nem mint boldog, kiegyensúlyozott

gyermek jelent meg, hanem reményvesztett kisfiúként, aki számára az élet csak szenvedést jelentett.

Az eltiltásra irányuló kereseti kérelmük is megalapozott, hiszen a gyermek halála valóban egyszeri esemény, melynek megismétlődése kizárt, ez azonban még nem zárja ki azt, hogy az alperesek a későbbiekben a már megjelentett cikkekre visszautalva, az eseményeket ismét felelevenítve újabb szenzációhajhász cikkhez használják fel a felperesi család tragédiáját.

Előadták, a joglemondó nyilatkozatok aláírásakor szorult helyzetben voltak, gyermekük halála miatt lelkileg, emellett anyagilag is. Ezt a helyzetet használták ki az alperesek. Kifejtették, hogy a hátrányos szorult helyzet a családi körülményekből eredt, hiszen a tragédia bekövetkeztekor valóban szegénységben, szerény körülmények között éltek. Anyagi biztonságuk hiánya és a gyermekük elvesztése okozta lelki megrázkódtatás együttesen idézte elő azt a szorult helyzetet, amely a szerződés aláírására vezette őket. Álláspontjuk szerint az alperesek rosszhiszemű, a jogszabályok kijátszására irányuló magatartását bizonyítja, hogy az I. rendű alperes jogi képviselőjüktől kapott felszólító levél ellenére a peren kívüli egyezséget nem a jogi képviselő bevonásával intézte, tudva, hogy szerény anyagiakkal és alacsony iskolázottsággal rendelkeznek. Ez az eljárás azonban nem felel meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének, a kölcsönös együttműködés kötelezettségének. Az I. rendű alperes magatartása a jogi képviselő szándékos megkerülése tehát joggal való visszaélésnek minősül. Mindezen indokok alapján kérték az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezésének a megváltoztatását.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperesek perköltségben való marasztalását.

Megítélésük szerint a fellebbezés alaptalanul utal arra, hogy a cikkben a felperesek néhai gyermekéről megjelentetett kép és a cikk szövege az elhalt gyermekre azért sérelmes, mert az olvasók előtt boldogtalan, reményvesztett kisfiúként jelenik meg.

Alaptalan az a hivatkozás is, hogy megsértették az elhunyt gyermek emlékét, a felperesek kegyeleti jogát. E körben a Ptk. 85. § (3) bekezdésére hivatkozással állították, hogy a sajtóközleményben megjelent kijelentések, illetőleg a felperesek néhai gyermekét ábrázoló fényképfelvétel nem sértő, a kisfiú emlékét nem alázza meg, az írás nem bántó jellegű.

A fiú és családja igazoltan szegény körülmények között élt és az írás nem állított valótlanyságot akkor sem, amikor azt közölte, hogy a családban elharapódzott az italozás.

Az újságban megjelent írás az objektív tényekből levont következtetéseket fogalmazta meg az életkörülmények bemutatásakor, ami nem volt sértő jellegű. Ezen túl hivatkoztak arra is, hogy a való tényeken alapuló értékítélet nem kifogásolható még akkor sem, ha téves, illetve ha negatív.

Előadták, a III. rendű alperes a fényképfelvételt a néhai fotójáról készítette, mégpedig akkor, amikor a gyermek már nem élt, így képmás védelméhez fűződő személyiségi jogai emiatt nem sérülhettek és nem volt szükség a szülők, a törvényes képviselők hozzájáruló nyilatkozatára sem.

Megítélésük szerint alaptalan az eltiltással összefüggésben előterjesztett felperesi fellebbezés, mert a további jogsértéstől való eltiltásra akkor kerülhet sor, ha alappal

lehet tartani a kifogásolt magatartás, eljárás megismétlésétől, ami jelen esetben nem igazolt.

A nem vagyoni kártérítés és az érvénytelenség körében is ellenkérelmet terjesztettek elő, kifejtve, a nem vagyoni kártérítés iránti kérelem akkor is megalapozatlan, ha a lemondó nyilatkozatok érvénytelenek. Nem helytálló az a hivatkozás, hogy anyagi biztonságuk hiánya és a gyermekük elvesztése okozta lelki megrázkódtatás együttesen idézte elő azt a szorult helyzetet, amelynek kihasználásával került sor a joglemondó nyilatkozatok aláírására. A felperesek anyagilag valóban nehéz helyzetben voltak, azonban azt nem igazolták, hogy az I. rendű alperesnél aránytalan előny keletkezett kihasználtságukkal okozati összefüggésben. Ezen túl a nem vagyoni kárigény egy bizonytalan, jövőbeli összegre vonatkozó, nem létező követelés volt, s mivel az aránytalanságnak a szerződés megkötésekor kellett volna fennállnia, ezért ez a felperesi érvelés nem alapos.

Nem lehet szó a hátrányos helyzet kihasználásáról sem, mert a felpereseknek az aláírást megelőzően lehetőségük lett volna a jogi képviselőjükkel való egyeztetésre, konzultációra, és arra sem merült fel semmilyen adat, hogy bármilyen kényszer, fenyegetés hatására írták volna alá a joglemondó nyilatkozatot, így megállapítható, hogy mindkét fél érdekének megfelelő egyezség jött létre a Ptk. 240. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

Alaptalan a felpereseknek a jogszabálysértésre, a jogszabályok megkerülésére, a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megsértésére való hivatkozása és megalapozatlan az alperesi újságírók megtévesztő magatartására való előadás is, mert a pénz átadásának időpontjában a II. rendű és a III. rendű alperesek ellen a kereset még nem került előterjesztésre, így nem állíthatták azt, hogy a pénzt felelősségük kimentése érdekében adták.

Ugyancsak alaptalan az alacsony iskolai végzettségre vonatkozó felperesi érvelés, mert önmagában az a körülmény, hogy nem olvasták el aláírás előtt a nyilatkozatot, az alperes terhére sem értékelhető.

Megjegyezték, a jognyilatkozat érvénytelensége esetén a Ptk. 237. § (1) bekezdése és a Legfelsőbb Bíróság 32. számú állásfoglalása alapján a bíróságnak rendelkeznie kell az eredeti állapot helyreállításáról is, ami a felperesek számára nyilvánvalóan hátrányos lett volna, hiszen az I. rendű alperestől átvett 300.000 forint visszafizetését kellett volna elrendelni. Változatlanul fenntartva az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozataikat hangsúlyozták, hogy a felpereseknek sem a jóhírnévhez fűződő, sem a képmáshoz fűződő jogát nem sértették.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság a felperesek fellebbezését nem találta alaposnak, ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése, valamint a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, amelyre alapított jogi következtetésével és érdemi döntésével a Fővárosi Ítélőtábla egyetértett.

Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a perre irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokra, ezért a másodfokú bíróság csak visszautal azokra.

Szükségesnek tartja azonban kiemelni, hogy az Alkotmány és a Ptk. általános védelemben részesíti a személyhez fűződő jogokat. Ezt az általános védelmet a Ptk. 75. § (1) bekezdése annak kimondásával biztosítja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. Ezzel a rendelkezéssel a Ptk. védelmet kíván nyújtani a személyiség megsértésének mindenféle megnyilvánulásával szemben, ezen belül pedig a legjelentősebb személyhez fűződő jogokat külön is nevesíti, így a jóhírnév sérelmét jelenti a Ptk. 78. §-a alapján különösen az, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel.

Ennek megfelelően a hírnévrontás megállapítására az olyan közlés tartalma ad alapot, amely valótlan, a személy hátrányos megítélésére alkalmas, és amely nyíltan vagy burkoltan valótlan tényállítást fejez ki.

Ugyanakkor az értékítélet, vélemény, bírálat csak akkor eredményezheti a jóhírnév sérelmét, ha közvetlenül vagy közvetve valótlan tényállításokon alapszik, illetve ha megtévesztő jellegű, téves következtetés levonására ad alapot.

A Fővárosi Ítélőtábla - egyetértve az elsőfokú bíróság által részletesen kifejtett indokokkal - megállapította, hogy a felperesek családi-anyagi körülményeire, lakóhelyükre vonatkozó, a megélhetésükkel összefüggő közlések a jogsértés megállapítására nem adnak alapot, mert ezen tényállítások valóságtartalma a bizonyítási eljárás során igazolást nyert. Ugyanígy a tanúvallomások azt is alátámasztották, hogy az I. rendű felperes italozó életmódot folytat, nem kedvező a megítélése a faluban, több alkalommal látták alkoholos befolyásoltság alatt.

Mindezen rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésének megváltoztatására a másodfokú bíróság nem látott kellő alapot.

A Ptk. 85. § (3) bekezdésére hivatkozással előterjesztett kegyeleti jogsértés miatt előterjesztett igény tekintetében is osztotta a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság okfejtését. A törvény rendelkezése a meghalt személy emlékének megóvásáról gondoskodik, így annak megsértése a hozzátartozók kegyeleti jogát sérti.

A kisleányról közölt fényképfelvétel, a cikkben írtak az elhunyt nézve nem tekinthetők sérelmesnek, személyére vonatkozó megalázó, bántó olyan közlés nem került nyilvánosságra, amely megalapozhatná a jogsértés megállapítását. A gyermekről készült fénykép sem sérti a felperesek kegyeleti jogát, mert a fotó nem ábrázolja a kisleányt sértő módon, az illusztrációként megjelentetett fényképen egy mosolygós, kedves arcú gyermek látható, s mivel a fotó felhasználása vonatkozásában a felperesi bizonyítás nem vezetett eredményre, ezért a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti kereset ebben a körben nem alapos.

A további jogsértéstől való eltiltás tekintetében hozott döntéssel is egyetértett a másodfokú bíróság.

A Ptk. 84. § (1) bekezdésének b) pontjában szabályozott objektív jogkövetkezmény alkalmazása olyankor indokolt és célszerű, ha alappal lehet tartani a kifogásolt eljárás megismétlésétől. Jelen esetben a megjelentek, a közlés tartalma, egyedisége miatt az ismétlődő jogsértéstől nem kell tartani, ezért helytálló a keresetet elutasító rendelkezés.

A nem vagyoni kártérítés körében azt emeli ki, hogy a károkozó a nem vagyoni kár megtérítésére a Ptk. 354. § (1) bekezdése alapján köteles.

Az Alkotmánybíróság a 34/1992.(VI. 1.) számú határozatában rámutatott arra, hogy a nem vagyoni kártérítés a személyiségi jogok elismerésén nyugszik, az általános személyiségvédelem egyik eszköze.

A felperesek által sem vitatottan 2006. október 4-én joglemondó nyilatkozatot írtak alá, amelyben 300.000 forint átvételekor a perbeli írással, cikkel kapcsolatos „mindenféle anyagi” igényeikről lemondtak.

A Ptk. 207. §-nak (2) bekezdése szerint ha valaki a jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

Ez a szabály azt is magában foglalja, hogy a lemondás tényét csak akkor lehet megállapítani, ha a jogosult erre vonatkozóan kifejezett nyilatkozatot tett, vagy ha a lemondást a körülményekből kétségtelenül meg lehet állapítani.

Az írásbeli nyilatkozat egyértelműen tartalmazza a felperesek jogról való lemondását, azt két tanú jelenlétében írták alá és kifejezetten szerepel benne az is, hogy milyen igényükről mondanak le.

Így a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a felpereseknek kellett volna igazolniuk azt, hogy nyilatkozatuk érvénytelen, azonban a széles körű bizonyítási eljárás lefolytatása ellenére nem merült fel olyan ok, körülmény, ami a nyilatkozatok uzsorás jellegét, jogszabálysértő mivoltát, semmisségét vagy a felperesek helyzetének kihasználásával kikötött feltűnően aránytalan előnyt, illetve tévedésüket, fenyegetett helyzetüket alátámasztotta volna.

Az uzsorás jelleg, az értékaránytalanság már csak azért sem volt megállapítható, mert a jognyilatkozat aláírásakor a felperesek nem tudhatták, hogy a peres eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményként - jogsértés megállapítása esetén - szubjektív jogkövetkezményként milyen összegű nem vagyoni kártérítéssel kompenzálná a bíróság a személyhez fűződő jog megsértését.

A per során a felperesek nem bizonyították kiszolgáltatott helyzetüket, illetve nem adtak elő olyan okot, indokot, amely a nyilatkozat érvénytelenségének megállapítására adhatott volna alapot. Hivatkozásuk, személyes előadásuk nem kellő bizonyíték arra, hogy az alperesek jogsértő magatartásának eredményeként került sor a 2006. októberi megegyezésre.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla - egyetértve az elsőfokú bíróság részletesen kifejtett álláspontjával - az első fokú ítéletet helyben hagyta és a jogról való lemondó nyilatkozat tartalmára, annak érvényességére valamint a perben felmerült

valamennyi körülményre figyelemmel az eltúlzott mértékű nem vagyoni kártérítés iránti keresetet érdemben már nem vizsgálta.

Egyebekben a Fővárosi Ítéltábla csak visszautal az elsőfokú bíróság helyes indokolására.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában, valamint a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében és 14. §-ában foglaltakat is.

Budapest, 2009. április 28.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő